

Editorial

Peter Šajda

Peter Šajda: Editorial. In: *Ostium*, vol. 19, 2023, no. 4

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Dovolím si začať úvodník opisom dobrodružného zážitku. Pred nejakým časom som mal možnosť cestovať po Egypte a veľmi som túžil vstúpiť do vnútra pyramíd v Gíze. Lákala ma najmä najväčšia Chufuova (Cheopsova) pyramída, ktorá má úctyhodných 4600 rokov a ako jediná spomedzi siedmich divov starovekého sveta stojí dodnes. Viac než 3800 rokov bola najvyššou stavbou sveta. Dočítal som sa však, že výstup do Kráľovej komory v srdci pyramídy je náročný a neodporúča sa nikomu, kto trpí čo len náznakom klaustrofóbie. Strmá vzostupná chodba vo vnútri pyramídy má výšku len 1,2 metra a skrčený človek v nej musí prejsť 80 metrov. Tesne pred vstupom do Kráľovej komory má chodba výšku len meter, a tak sa treba plaziť po štyroch. Vo vnútri pyramídy je horúci a vlhký vzduch, pre ktorý je fyzický výkon v stiesnených pomeroch ešte náročnejší. Chvilu som váhal, či sa na výstup odhodlám, ale túžba po objavnom prieniku do srdca pyramídy bola silnejšia. Keď som do pyramídy napokon vstúpil a kráčal k strmým schodom vzostupnej chodby, stretol som mladý francúzsky pár, ktorý sa práve vracal s tým, že výstup po chvíli vzdali pre klaustrofóbiu. Nenechal som sa odradiť a začal som sa šplhať do útrob tajomnej stavby. Po náročnom prvom úseku, v ktorom sa človek nesmie vzdať, prišla nádherná vysoká Veľká galéria, kde som sa trochu nadýchol a následne som sa preplazil do Kráľovej komory so sarkofágom. Po slávnostnej chvíľke v srdci pyramídy pokračoval adrenalinový zážitok zostupom po tej istej trase. Keď som vyšiel z pyramídy – celý mokrý s odretou rukou a udretým kolenom –, cítil som sa úžasne. Splnilo sa mi dôležité pranie, pričom skutočný zážitok predčil všetky predstavy.

Keď som neskôr rozmýšľal nad tým, aký iný zážitok mi svojou dynamikou pripomína výstup do srdca Chufuovej pyramídy, napadlo mi čítanie veľkých filozofických diel. Človek o nich vie dlho predtým, ako sa reálne odhodlá vstúpiť do ich vnútra. Od iných počuje o ich náročnosti a váha, či sa má naozaj pustiť do čítania. A keď zvíťazí odvaha a túžba po unikátnom zážitku, často prichádza prudký „výstup“ na prvých stranách knihy, ktorý mnohých čitateľov odradí. Tí však, ktorí sa nevzdajú, objavujú nové horizonty. V niektorých častiach knihy „sa nadýchnu“, v iných „sa plazia po štyroch“ a zažívajú aj slávnostné chvíle „v srdci“ úžasného ľudského výtvoru. Čítanie môže byť vysilujúce či dokonca „dusné“ – aj to patrí k intelektuálnemu dobrodružstvu. Absolvujú výstup do neznámych sfér i zostup po známej, a predsa náročnej trase. Po ceste sa môžu šmyknúť alebo do niečoho naraziť, ale fascinácia dielom ich ženie ďalej. Odmenou za vytrvalosť a námahu je intelektuálny zážitok, ktorý v mnohých ohľadoch predčí očakávania a predstavy.

Aj vďaka Ostiu sme v kontakte s veľkými filozofickými dielami. Časopis nás na ne upozorňuje, približuje nám ich a povzbudzuje nás, aby sme sa odhodlali vstúpiť do ich vnútra. Čitateľom Ostia prajem, aby sa nechali „zlákať“ a dopriali si intelektuálne dobrodružstvo.

Na titulnej strane tohto čísla je použitá portrétna fotografia Maxa Schelera (Wikimedia Commons), z ktorého diela vychádza štúdia M. Zvaríka Hanba a resentment.

prof. Peter Šajda, PhD.

Katedra filozofie

Filozofická fakulta TU v Trnave

Hornopotočná 23